

Joost Groeneveld

Lijstduwers en ander kiezersbedrog

Stemmen is een democratisch recht. Het bestaat in verenigingen en vennootschappen. Daar mag je over mensen en hun besluitvorming stemmen. Bij de overheid is dat anders. Voor onze Kamers, Staten, Schappen en Raden mag je alleen over mensen stemmen. Die ken je meestal niet. Daarom vertellen zij vooraf hoe zij zullen handelen. Dat zijn de zogenaamde verkiezingsbeloften. Die doen ze aan de hand van een programma dat zij delen met anderen. Dat is dan een partij. Tegenwoordig gaat het nog een beetje anders: de partij heeft een programma dat door partij-ideologen wordt opgesteld, en de kandidaten op de lijst zullen dat zo goed mogelijk uitvoeren. Of dat lukt, hangt mede af van de desbetreffende kandidaten. Daarom stellen zij zich aan ons voor: u kunt op mij stemmen.

De praktijk is dat vrijwel niemand rechtstreeks wordt gekozen. Dat geldt bijna alleen voor de lijsttrekkers en de lijstduwers. De laatsten geven na afloop hun stemmen zomaar weg aan de anoniemi die niet werden gekozen. En zo vullen zich die Staten en Raden. Met veel mensen die nooit zijn gekozen. Partijdiscipline vergt dat ze meestemmen met het partijstandpunt van de ideologen die evenmin zijn gekozen. Het zou verre de voorkeur verdienen dat alleen de rechtstreeks gekozenen die met voorkeursstemmen de kiesdeler hebben gehaald, als volksvertegenwoordigers worden toegelaten. Het zou een grote besparing opleveren van tijd, geld en energie. Lijstduwen zou geen zin meer hebben; dat is een uiting van modern cynisme die op een geheel eigen manier aangeeft dat ook de politici van mening zijn dat het er niet toe doet wie worden gekozen en wie er zitten, respectievelijk wie – vaak – afwezig zijn, als het er maar veel zijn.

Gelukkig zijn er de verenigingen en vennootschappen waar je elkaar veel beter kent. En waar je ook achteraf met décharge nog een stem hebt. En waar je in een vergadering je stem kunt toelichten, zodanig dat anderen met je kunnen meestemmen. Dat is natuurlijk de echte democratie. Wel met een paar vlekjes. In de eerste plaats zijn dat beschermingsconstructies waarbij het verstandig is te bedenken wie of wat nu eigenlijk wordt beschermd. Ook

zijn er thema's waarover niet kan worden gestemd. En je hebt vaak een informatieachterstand. De accountant is er om te voorkomen dat je echt voor de gek wordt gehouden.

Gesproken over accountants. Ook het NIVRA is een vereniging waar de leden mogen stemmen. Niet over alles, want het betreft een Publiekrechtelijke Beroeps Organisatie die niet alles zelf mag beslissen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de fusie met NOVAA. Wat mij heeft verbaasd, is dat de leden van NOVAA – ook een Publiekrechtelijke Beroeps Organisatie – wél hierover mochten stemmen. Dus voor RA's een opiniepeiling. Die kan per definitie niet bindend zijn, want dan zou het te veel op een stemming gaan lijken. Maar voor het overige geen onderscheid. Om elke schijn van vooringegenomenheid te voorkomen, heeft het NIVRA-bestuur de opdracht voor dit referendum uitbesteed bij TNS NIPO. Dit bureau heeft er een potje van gemaakt. Althans, dat vertelde het NIVRA-bestuur desgevraagd in de algemene ledenvergadering van het NIVRA in december. Natuurlijk niet in die bewoordingen. Maar wel zo: het was allemaal in orde omdat dit bevoegde bureau alles had verzorgd.

Mijn bezwaar had – zoals trouwe lezers weten – betrekking op de interpretatie van de uitkomst. In de NIVRA-interpretatie zou 75% het met de voorgenomen fusie 'eens' zijn. Inmiddels is dat vanuit het NIVRA-bureau afgerond tot 80%. Het is een eigen leven gaan leiden. Onderliggend herinneren we ons een meetlat met 7 punten: links geheel eens, rechts geheel oneens. Slechts 25% had geen bezwaar. Daar kan zelfs TNS NIPO niets aan veranderen. Als dat laatste toch gebeurt door te concluderen dat 75% het er mee eens was, mag van het NIVRA-bestuur een kritische houding worden verwacht. Als openbaar accountants die zich steeds van steekproeven bedienen, weten zij genoeg van statistiek, meten en meetschalen om hierin zelfstandig tot de goede conclusie te komen. Waarom dan te schuilen achter de brede rug van TNS NIPO? De accountant is er om te voorkomen dat je echt voor de gek wordt gehouden. **An**

Joost Groeneveld RA RV, directeur Wingman Business Valuators B.V., Breda